

İMAM HATİP VE ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ
TEFSİR OKUMALARI
DERSİ

ÖĞRETİM PROGRAMI

Ankara
2015

1. GİRİŞ

Tefsir, İslam dininin temel iki kaynağından birincisi olan Kur'an-ı Kerim'in anlaşılmasında ilk aşamayı oluşturan ve Kur'an-ı Kerim'in açıklanmasını amaçlayan bir bilim dalıdır. Bu bakımdan İslam dininin anlaşılmasına yönelik olarak geliştirilmiş disiplinler arasında tefsirin önemli bir yeri bulunmaktadır.

Öğrencilere Kur'an'ı anlama ve yorumlama becerisi kazandırmak ve onların mesleki gelişimlerine katkıda bulunmak amacıyla Anadolu İmam Hatip Liselerine Tefsir dersinin yanı sıra seçmeli olarak Tefsir Okumaları dersi de konulmuştur. Kur'an-ı Kerim'in içeriğini tanıması, incelemesi ve anlaması için gereken temel bilgileri tefsir dersiyle kazanan öğrenci, Tefsir Okumaları dersiyle Kur'an'ı daha iyi anlayacak, daha çok ayet ve sure tanıyarak Kur'an'ı hayata aktarabilme bilinci kazanacaktır.

Tefsir Okumaları Dersi Öğretim Programı, Kur'an'ı Anlamaya Giriş, Meali ve Tefsiri Yapılacak Bazı Sureler, Meal ve Tefsiri Yapılacak Bazı Ayetler, Örnek Tefsir Metinleri adlı dört üniteden oluşmaktadır.

2. GENEL AMAÇLAR

Tefsir Okumaları dersi öğretim programıyla öğrencilerin;

1. Kur'an-ı Kerim'in anlaşılması gereken bir kitap olduğunun farkında olmaları,
2. Kur'an-ı Kerim ile kendi hayatı arasında ilişki kurmaları,
3. Kur'an-ı Kerim'in içeriğini kavramaları,
4. Kur'an'ı anlamada meallerin ve tefsir kitaplarının yerini ve önemini fark etmeleri,
5. Müfessirlerin Kur'an'ı farklı şekillerde yorumladığının farkında olmaları amaçlanmaktadır.

3. PROGRAMIN UYGULANMASINA İLİŞKİN İLKE VE AÇIKLAMALAR

1. Öğrenme-öğretme etkinliklerinde öğrenci merkezli öğrenme ve öğretme yöntem, teknik ve stratejileri kullanılacaktır.
2. Öğrenme-öğretme etkinliklerinde bulunurken konu ve kazanımlara uygun görsel, işitsel ve basılı materyallerden yararlanılacaktır.
3. Program uygulanırken konu ve kazanımlar Kur'an'ı Kerim ve Tefsir dersleriyle ilişkilendirilecektir.
4. Öğrencilerin konularla ilgili soru sormaları, tartışmaları ve konulara ilgileri sağlanarak yorumlama becerilerinin geliştirilmesi sağlanacaktır.
5. Ayet ve surelerin tefsirleri yapılırken öğrencilerin seviyeleri dikkate alınmalı, sade ve anlaşılabilir bir dil kullanılmasına dikkat edilecektir.

6. Ayet ve surelerin meal ve tefsir çalışmaları yapılırken öğretmenin gözetiminde önce surelerin meali sonra da yorumu yapılacaktır. Yorumlama çalışmasından önce öğrencilerden Türkçe tefsirlerden surelerle ilgili araştırma yaparak gelmeleri istenecektir.

7. Ayet ve surelerin meal ve tefsir çalışmaları yapılırken öncelikle öğrencilerin ayet ve surelerin anlamları üzerinde düşünmeleri ve anlamaya çalışmaları sağlanacaktır.

8. Her bir ünite için kullanılacak süre ve ünitelerin işleniş sırası programda belirlenmiştir. Bununla birlikte zümre öğretmenlerince öğrenci seviyesi ve çevre şartlarına uygun planlama yapılabilir.

4. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Ölçme ve değerlendirme; programın genel amaçları, kazanımları, içeriği, öğrenme-öğretme süreciyle birlikte dinamik bir bütünün önemli bir parçasıdır. Tefsir Okumaları dersinde kullanılacak ölçme ve değerlendirme etkinlikleri, öğrencilerin ilgili temel kavram ve ilkeleri anlama düzeylerini ölçmenin yanında öğrencilerin sahip oldukları değerleri ve aktif katılım becerilerini de ölçmeye yönelik olmalıdır. Bu nedenle, ölçme değerlendirme etkinlikleri, öğrenme-öğretme sürecinin başlangıcında öğrenme etkinlikleriyle birlikte planlanmalıdır.

Ölçme ve değerlendirme süreci hazırlanırken temel ilkelere hareket edilmelidir. Bu temel ilkeler şunlardır:

- Amaç ve kazanımlarla uyumlu olma
- Öğrenme-öğretme süreciyle bütünlük sağlama (süreci değerlendirme)
- Ölçme araçlarıyla çeşitlilik oluşturma
- Kendini değerlendirme
- Bireysel farklılıklar

Tefsir Okumaları dersinde ölçme ve değerlendirme yapılırken kısa cevaplı, çoktan seçmeli, doğru-yanlış, eşleştirmeli sorulardan oluşan testler kullanabileceği gibi performansa dayalı değerlendirme yapmak için açık uçlu sorular ve gözlem formları da kullanılabilir. Ayrıca öğrenme süreçleri hakkında bilgi edinmek ve onlara dönüt vermek amacı ile öğrencilerle görüşmeler yapılabilir, öğrencilerin kendilerini ve akranlarını değerlendirmelerine fırsat verilebilir. Sadece öğrenme ürünü değil, öğrenme süreçleri de değerlendirilir. Değerlendirmedeki bu değişiklikler, birçok açıdan öğrencilerin öğrenme konusunda sorumluluk sahibi ve öğrendiklerinin farkında olmalarını sağlar.

**5. TEFSİR OKUMALARI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ
ÜNİTELERİ, KAZANIM SAYILARI VE SÜRELERİ**

ÜNİTELER		KAZANIM SAYILARI	DERS SAATİ
1.	KUR' AN'I ANLAMAYA GİRİŞ	7	8
2.	MEAL VE TEFSİRİ YAPILACAK BAZI SURELER	4	20
3.	MEAL VE TEFSİRİ YAPILACAK BAZI AYETLER	4	24
4.	ÖRNEK TEFSİR METİNLERİ	5	20
TOPLAM		20	72

6. TEFSİR OKUMALARI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE VE KONULARI

ÜNİTELER			
1. ÜNİTE	2. ÜNİTE	3. ÜNİTE	4. ÜNİTE
KUR' AN'I ANLAMAYA GİRİŞ	MEAL VE TEFSİRİ YAPILACAK BAZI SURELER	MEAL VE TEFSİRİ YAPILACAK BAZI AYETLER	ÖRNEK TEFSİR METİNLERİ
<ol style="list-style-type: none"> Kur'an'ın Tanımı Kur'an'ın Hayatımızdaki Yeri ve Önemi Kur'an-ı Kerim'in Temel Özellikleri <ol style="list-style-type: none"> Kur'an Vahiydir Kur'an Arapçadır Kur'an Hz. Muhammed'e İndirilmiştir Kur'an Mucizedir Kur'an Evrenseldir Kur'an Son Kitaptır Kur'an Hayatı Kuşatıcıdır Kur'an'ı Anlamada Mealler Kur'an'ı Anlamada Tefsirler 	<ol style="list-style-type: none"> Duhâ Suresi İnşirâh Suresi Tin Suresi Alak Suresi Kadir Suresi Beyyine Suresi Zilzâl Suresi Âdiyât Suresi Kâri'a Suresi Tekâsür Suresi Asr Suresi Hümeze Suresi 	<ol style="list-style-type: none"> Marifetullahla İlgili Ayetler <ol style="list-style-type: none"> Bakara, 256-257 Haşr, 22-24 En'am, 59 Lokmân, 27 Yâsîn, 77-83 Namazla ilgili Ayetler <ol style="list-style-type: none"> Bakara, 238 İsrâ, 78-79 Ankebût, 45 Meryem, 30-33 Müddessir, 42-47 Sünnetin Önemiyle İlgili Ayetler <ol style="list-style-type: none"> Nisâ, 59 Ahzâb, 36 A'râf, 157 Bakara, 151 Güzel Ahlakla İlgili Ayetler <ol style="list-style-type: none"> Furkân, 63-67 İsrâ, 23-24 	<ol style="list-style-type: none"> Türkçe Tefsirlerden Örnek Metinler <ol style="list-style-type: none"> Hak Dinî Kur'an Dili (Bakara 83, 214) İlmin Işığında Asrın Kur'an Tefsiri (Bakara 83, 214) Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir (Bakara 83, 214) Hakkın Daveti (Bakara 83, 214) Tercüme Tefsirlerden Örnek Metinler <ol style="list-style-type: none"> El-Câmi li Ahkâmî'l-Kur'an (Â-i İmrân 104) Rûhu'l-Beyân (Â-i İmrân 104) Tefhimü'l-Kur'an (Â-i İmrân 104) Tefsir-i Kebir (Â-i İmrân 104) Fi Zilâli'l-Kur'an (Â-i İmrân 104) Arapça Tefsirlerden Örnek Metinler <ol style="list-style-type: none"> Câmiu'l-Beyân Te'vili Ayi'l-Kur'an (Ahzâb 59) Envaru't-Tenzil ve Esraru't-Tevil (Ahzâb 59) Tefsîru'l-Kur'âni'l-Azîm (Ahzâb 59) Safvetü't-Tefâsîr (Ahzâb 59)

7. TEFSİR OKUMALARI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ ÜNİTE KONULARI, KAZANIMLAR VE AÇIKLAMALARI

TEFSİR OKUMALARI DERSİ			
1. ÜNİTE	KONULARI	KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
KUR'AN'I ANLAMAYA GİRİŞ	<ol style="list-style-type: none">1. Kur'an'ın Tanımı2. Kur'an'ın Hayatımızdaki Yeri ve Önemi3. Kur'an-ı Kerim'in Temel Özellikleri<ol style="list-style-type: none">3.1. Kur'an Vahiydir3.2. Kur'an Arapçadır3.3. Kur'an Hz. Muhammed'e İndirilmiştir3.4. Kur'an Mucizedir3.5. Kur'an Evrenseldir3.6. Kur'an Son Kitaptır3.7. Kur'an Hayatı Kuşatıcıdır4. Kur'an'ı Anlamada Mealler5. Kur'an'ı Anlamada Tefsirler	<p>Bu ünite sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none">1. Kur'an-ı Kerim ile hayat arasındaki bağlantıyı açıklar.2. Kur'an-ı Kerim'in insan hayatındaki önemini kavrar.3. Kur'an-ı Kerim'in temel özelliklerini açıklar.4. Meallerden faydalanmanın önemini kavrar.5. Meallerden nasıl yararlanabileceğini açıklar.6. Kur'an'ı anlamada tefsir kitaplarından faydalanmanın önemini fark eder.7. Tefsir kitaplarından nasıl faydalanacağını açıklar.	<ol style="list-style-type: none">3. kazanım işlenirken lafız ve mana bütünlüğüne Kur'an denildiği belirtilecektir. Kur'an lafzındaki edebi çeşitliliğe vurgu yapılacaktır.3. kazanım işlenirken 11. sınıf tefsir dersindeki Kur'an'ın üslup özellikleriyle ilişkisi kurulacaktır.5. kazanım işlenirken mealin Kur'an olmadığı belirtilecek ve sadece meal okumakla Kur'an'ın yeterince anlaşılamayacağına vurgu yapılacaktır. Ayrıca meallerin eksik ve olumsuz yönlerinin de olabileceğine ve meal yazarının müfessirde bulunması gereken şartları taşıması gerektiğine dikkat çekilecektir.

TEFSİR OKUMALARI DERSİ

2. ÜNİTE	ÜNİTE KONULARI	KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
MEAL VE TEFSİRİ YAPILACAK BAZI SURELER	<ol style="list-style-type: none">1. Duhâ Suresi2. İnşirah Suresi3. Tîn Suresi4. Alâk Suresi5. Kadir Suresi6. Beyyine Suresi7. Zilzâl Suresi8. Âdiyât Suresi9. Kâria Suresi10. Tekâsür Suresi11. Asr Suresi12. Hümeze Suresi	<p>Bu ünite sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none">1. Surelerin meal ve tefsirini anlar.2. Surelerde yer alan kavramları açıklar.3. Surelerde ele alınan temel konuları kavrar.4. Meal ve tefsiri yapılan surelerden çıkan sonuçları kavrar.	<ol style="list-style-type: none">1. kazanım işlenirken surelerin Arapça metinleri de verilecektir. Her surenin nerede, ne zaman ve varsa hangi olay üzerine indiği kısaca açıklanacaktır.1. ve 2. kazanım işlenirken 4. üniteye yer alan Türkçe ve Arapça tefsir eserlerinden yararlanılacaktır.1. ve 2. kazanım işlenirken surelerle ilgili kısa bilgiler verilecek ve her sure için bir kavram haritası çıkarılacaktır.1. ve 3. kazanımlar işlenirken Kur'an'ı kendi bütünlüğü içinde anlama, tarihsel bağlamı dikkate alma, sünnetin açıklayıcılığından yararlanma ve bilimsel verilerden yararlanma gibi Kur'an'ı anlama ve yorumlamada esas olan temel ilkeler göz önünde bulundurulacaktır.1. ve 3. kazanımlar işlenirken ayetlerin güncel hayatla ilişkisi kurulacaktır.

TEFSİR OKUMALARI DERSİ

3. ÜNİTE	ÜNİTE KONULARI	KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
MEAL VE TEFİRİ YAPILACAK BAZI AYETLER	<ol style="list-style-type: none">1. Marifetullahla İlgili Ayetler<ol style="list-style-type: none">1.1. Bakara, 256-2571.2. Haşr, 22-241.3. En'am, 591.4. Lokmân, 271.5. Yâsin, 77-832. Namazla ilgili Ayetler<ol style="list-style-type: none">2.1. Bakara, 2382.2. İsrâ, 78-792.3. Ankebût,452.4. Meryem, 30-332.5. Müddessir,42-473. Sünnetin Önemiyle İlgili Ayetler<ol style="list-style-type: none">3.1. Nisâ, 593.2. Ahzâb, 363.3. A'râf, 1573.4. Bakara, 1514. Güzel Ahlakla İlgili Ayetler<ol style="list-style-type: none">4.1. Furkân, 63-674.2. İsrâ, 23-24	<p>Bu ünite sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none">1. Üniteye belirtilen ayetlerin meal ve tefsirini anlar.2. Üniteye belirtilen ayetlerde ele alınan iman, amel ve ahlaka dair temel konuları kavrar.3. Üniteye belirtilen ayetlerin meal ve yorumunu yapar.4. Mealini ve yorumunu yaptığı ayetlerden sonuçlar çıkarır.	<p>1. ve 2. kazanım işlenirken 4. üniteye yer alan tefsir kitaplarından yararlanılacaktır.</p> <p>1. ve 3. kazanımlar işlenirken Kur'an'ı anlama ve yorumlamada temel ilkeler göz önünde bulundurulacaktır.</p> <p>1. ve 3. kazanımlar işlenirken ayetlerin güncel hayatla ilişkisi kurulacaktır.</p>

TEFSİR OKUMALARI DERSİ

4. ÜNİTE	KONULAR	KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
ÖRNEK TEFSİR METİNLERİ	<ol style="list-style-type: none">1. Türkçe Tefsirlerden Örnek Metinler<ol style="list-style-type: none">1.1. Hak Dini Kur'an Dili (Bakara 83, 214)1.2. İlmin Işığında Asrın Kur'an Tefsiri (Bakara 83, 214)1.3. Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir (Bakara 83, 214)1.4. Hakkın Daveti (Bakara 83, 214)2. Tercüme Tefsirlerden Örnek Metinler<ol style="list-style-type: none">2.1. El-Câmi li Ahkâmi'l-Kur'ân (Âl-i İmrân 104)2.2. Rûhu'l-Beyân (Âl-i İmrân 104)2.3. Tefhimü'l-Kur'ân (Âl-i İmrân 104)2.4. Tefsir-i-Kebir (Âl-i İmrân 104)2.5. Fi Zilâli'l-Kur'ân (Âl-i İmrân 104)3. Arapça Tefsirlerden Örnek Metinler<ol style="list-style-type: none">3.1. Câmiu'l-Beyân Te'vili Ayi'l-Kur'ân (Ahzâb 59)3.2. Envaru't-Tenzil ve Esraru't-Tevil (Ahzâb 59)3.3. Tefsiru'l-Kur'âni'l-Azîm (Ahzâb 59)3.4. Safvetü't-Tefâsîr (Ahzâb 59)	<p>Bu ünite sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none">1. Türkçe tefsir kitaplarını tanıır.2. Türkçeye çevirisi yapılan tefsir kitaplarını bilir.3. Arapça tefsir kitaplarını tanıır.4. Arapça tefsir metinlerini anlar.5. Örnek olarak verilen ayetlerin meal ve tefsirini anlar.	<p>1. 2. ve 3. kazanımlar işlenirken tefsir eserlerinin özellikleri ve müfessirleri ile ilgili kısaca bilgi verilecektir. Ayrıca tefsirlerdeki yorum farklılıklarının nedenlerine de kısaca değinilecektir.</p> <p>Türkçe, tercüme ve Arapça tefsirlerden örnek metinler işlenirken belirtilen ayetler, ilgili üniteye yer alan her bir tefsirle karşılaştırmalı olarak verilecektir.</p>

TEFSİR OKUMALARI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

İÇİNDEKİLER

1. Giriş	2
2. Genel Amaçlar	2
3. Programın Uygulanmasına İlişkin İlke ve Açıklamalar	2
4. Ölçme ve Değerlendirme	3
5. Tefsir Okumaları Dersi Öğretim Programının Üniteleri, Kazanım Sayıları ve Süreleri	4
6. Tefsir Okumaları Dersi Öğretim Programı Ünite ve Konuları	5
7. Tefsir Okumaları Dersi Öğretim Programının Ünite Konuları, Kazanımlar ve Açıklamaları	6

Din Öğretimi Genel Müdürlüğü

Tefsir Okumaları Dersi Öğretim Programı, Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 31.03.2015 tarih ve 24 sayılı kurul kararı ile Anadolu İmam Hatip Liselerinde, 2015-2016 Eğitim ve Öğretim yılından itibaren uygulamaya konulmuştur.